

vanffelig at faae et Tilsyn tilveiebragt paa en anden Maade end gjennem Præsten; i alt Fald burde Præsten have dette Tilsyn, indtil den Skolelov, som De Herrer vente, er kommen. Jeg troer, at man vilde komme til at beholde Præsternes Tilsyn temmelig længe, naar de skulle have det, indtil Skoleloven eller denne store Skolereform traadte i Virksomhed i dens hele Omfang. Jeg kan ikke nægte, at det gjør mig ondt, at den ærede Forslagsstiller er kommen med Forslag til eller Anviisning paa at lave en heel Deel lønede Stillinger, at skabe Sogneforstanderskabssecretaarer. Der burde vel ikke være noget i Loven, der udtryffeligt skulde kunne udelukke, at man kunde betale en saadan Medhjælp, men ligesom udtryffeligt at give Anviisning paa at lønne disse Sogneforstanderskabssecretaarer forekommer mig ikke at være heldigt; thi disse Forretninger burde vistnok faa meget som muligt foretages uden nogen særskilt Betaling. Jeg skal indskrænke mine Bemærkninger hertil. Jeg veed egentlig ikke, hvorledes man skal behandle dette Lovforslag; thi det kan behandles paa to aldeles forskjellige Maader. Den ene Maade er, naar man behandler det som et Lovforslag, der nu skal føres igjennem; i den Anledning trænger man til Regjeringens Understøttelse; man maa indrømme Meget, indvillige i Meget, fravige mange af sine Anskuelser, lade sig nøie med at gjøre eet Skridt fremad, og vente, til der kommer en anden Tid, for dernæst at gjøre det andet Skridt; thi hele Udviklingen er jo virkelig som en Gang, saa at de Mennesker vilde komme til at staa reent stille, der i eet Skridt vilde naae Maalet; man er dertimod nødt til at gjøre mange Skridt, inden man naaer det. Forsaavidt altsaa Regjeringen vil yttre sig, vil stille bestemte Fordringer angaaende Forandringer i Forslaget, saa mener jeg det maa behandles paa den Maade, at Enhver slog Noget af med Hensyn til, hvad han anseer for at være det Rigtige. Den anden Maade, hvorpaa vi kunne behandle det, er, naar vi betragte det som et mere hvilende Forslag, et Forslag, hvorved vi udtrykke, at det er Rigsdagens Mening om, hvad der engang bør blive til Lov, og hvorved vi vise, at det er os om at gjøre, at arbejde denne Sag saaledes, at Loven vil kunne

gælde let igjennem; saasnart der aabner sig en gunstig Leilighed dertil. Dette er to aldeles forskjellige Maader, hvorpaa et saadant Lovforslag kan behandles; men det er jo naturligtvis aldeles umuligt at yttre sig om, hvilken af disse Maader man bør give Fortrinet, forinden den ærede Indenrigsminister har udtalt sig.

Indenrigsministeren: Jeg har ikke iffunde at udtale mig over Sagen paa det Trin, hvorpaa den nu staaer. Skulde jeg gjøre det, saa maatte jeg udtale mig vidtløftigt og knytte, hvad jeg havde at indvende imod Loven, til mange Enkeltheder, som skulde tjene til Bekræftelse for de almindelige Bemærkninger, jeg havde at gjøre. Dette vilde atter give Anledning til Modbemærkninger, hvilket vilde optage megen Tid, og jeg troer dog ikke, at derved vilde være udrettet Noget. Det er udtalt af Forslagsstilleren, at han haaber, der vil blive nedsat et Udvalg i Sagen; efter Sagens Natur anseer jeg ogsaa dette saa nødvendigt, at jeg ikke nærer nogen Tvivl om, at det vil skee. Naar nu, som jeg maa formode efter de Udtalelser, som her have fundet Sted, Forslaget er blevet forandret og lempet, maastee paa en meget betydelig Maade, saa vilde mange af de Bemærkninger, som kunde gjøres ved Forslaget, saaledes som det nu foreligger, eller i Anledning af Indvendinger, som ere fremførte derimod, blive aldeles overflødige, og jeg skal derfor ikke paa Sagens nuværende Trin opholde Forsamlingen ved at udtale mig over Sagen, men forbeholde mig, hvad jeg maatte have at bemærke, indtil Sagen foreligger, efter at være bleven behandlet i et Udvalg.

Christen Larsen: Skjøndt jeg ogsaa for min Part maa yde Forslagsstilleren min Tak, fordi han har bragt denne Sag paa Bane, saa kan jeg dog ikke saa rigtig være enig med ham, naar han ikke troede at kunne betrede en anden Vej med Hensyn til Censur, fordi han ikke troede, at Regjeringen vilde følge en anden Vej, eller fordi han troede, at man maastee endnu har stillet for høie Fordringer til Regjeringen, til at den skulde ville tiltræde dette Forslag, hvilket ogsaa regnes at ligge i den høitærede Indenrigsministers Ord. Jeg kan nu slet ikke tage Hensyn, hver-